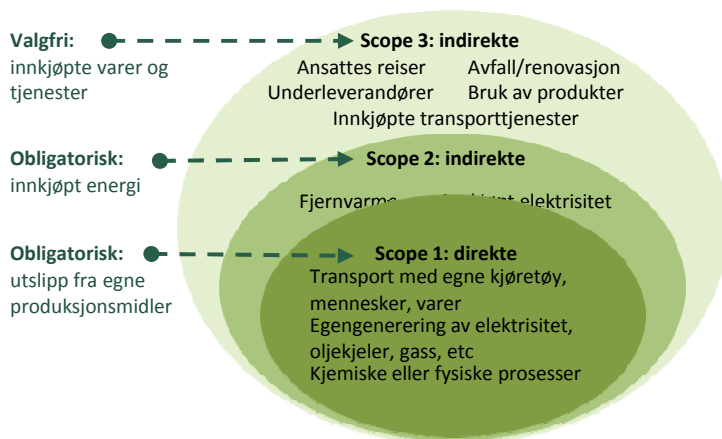

Innledning

Den følgende rapporten er en gjennomgang av bedriftens klimaregnskap basert på det samlede energiforbruket knyttet til daglig drift av virksomheten. Målet er å få en oversikt over CO₂-utslipp til en virksomhet målt i CO₂-ekvivalenter. Gjennom en slik analyse kan virksomheten enklere identifisere tiltak for å redusere energiforbruket og dermed også redusere egne utslipp. Hensikten med karbonindikatorene i rapporten er å måle virksomhetens karbonintensitet i forhold til antall ansatte og verdiskapning, i tillegg til å synliggjøre bedriftens utslippsnivå i forhold til andre aktører.

Rapportering av utslipp iht. Greenhouse Gas Protocol

Regnskapet er basert på den internasjonale standarden **Greenhouse Gas Protocol Initiative (GHG-protokollen)**, som er den viktigste standarden for måling av drivhusgasser i regi av World Resources Institute (WRI) og World Business Council for Sustainable Development (WBCSD). GHG-protokollen består av to regnskapsstandarder som forklarer hvordan man kan tallfeste og rapportere klimagassutslipp, og var i 2006 grunnlag for ISO-normen 14064-I. GHG-protokollen baserer sin klimarapportering på tre "scope" eller kategorier av utslipp og mellom direkte og indirekte utslipp. Rapporteringen tar hensyn til følgende klimagasser: CO₂, CH₄ (metan), N₂O (lystgass), SF₆, HFK og PFK, og er omgjort til CO₂ ekvivalenter.

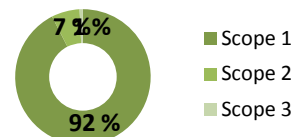
Nøkkeltall utslipp

Kategori	Forbruk	Utslipp (tonn CO ₂)	Prosentandel
Bensin	6 140 liter	14,2	7,6 %
Diesel	59 900 liter	159,5	84,9 %
Sum scope 1		173,7 tonn CO₂	92,5 %
Strøm/fjernvarme	117 000 kWh	12,6	6,7 %
Sum scope 2		12,6 tonn CO₂	6,7 %
Flyreiser	12 timer	0,9	0,5 %
Restavfall (kontor)	2 200 kg	0,6	0,3 %
Papir (kontor)	1 400 kg	2,1	0,0 %
- resirkulering av papir (andel)	100 %	-2,1	
Sum scope 3		1,5 tonn CO₂	0,8 %
Totalt CO₂ utslipp fra bedriften		187,9 tonn CO₂	100 %

Karbonindikatorer

CO ₂ utslipp per ansatt (tonn CO ₂ /ansatt):	9,4
CO ₂ utslipp per omsetning (tonn CO ₂ /mill NOK):	n.a
CO ₂ utslipp per driftsresultat før avskrivning (tonn CO ₂ /mill):	n.a

Utslipp fordelt på kategori (%)

Bruk av klimakvoter som virkemiddel for å oppnå klimanøytralitet

Klimanøytralitet

Klimanøytralitet innebærer rent teknisk at man kompenserer for klimagassutslipp (beregnet i CO₂ ekvivalenter) som *din* virksomhet påfører miljøet ved å redusere tilsvarende mengde med klimagassutslipp et annet sted, for eksempel gjennom Kyoto-protokollens fleksible kvotemekanismer. For å kunne kalle seg en klimanøytral virksomhet bør man i tillegg utvikle en helhetlig strategi for virksomheten som inkluderer klimaregnskap, tiltak for reduksjon av egne utslipp og kommunikasjon av disse aktivitetene både internt og eksternt. Det er også viktig å gjenta dette over flere år. På den måten vil en virksomhet kunne vise til at klimagassutslippene i forhold til f.eks antall ansatte eller den verdiskapningen som skjer i virksomheten reduseres.

CO2focus har utviklet en modell som hjelper virksomheter gjennom denne prosessen. For å beregne klimaregnskapet til en virksomhet benytter vi internasjonale standarder som The Greenhouse Gas Protocol. En viktig referanse er også FNs nylig utgitte rapport; "Kick the habit, a UN guide to climate neutrality."

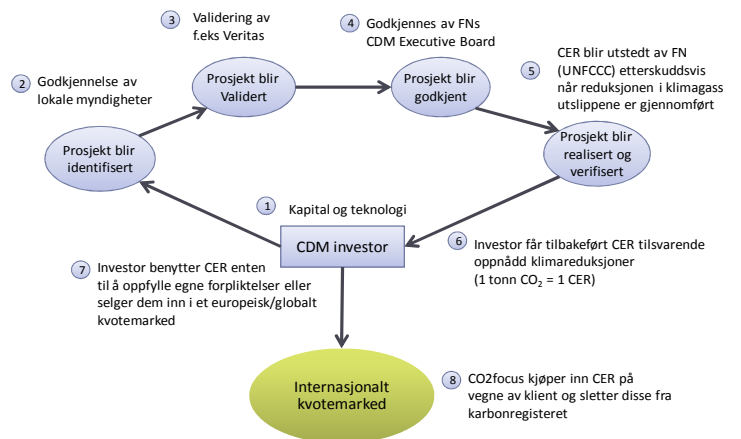
FN-kvoter som virkemiddel

Kompensasjonen skjer ved at tilsvarende klimagassutslipp reduseres i et konkret prosjekt i et utviklingsland som er finansiert gjennom kapital fra et industriland. Selve kompensasjonen skjer gjennom kjøp av en klimakvote som er utstedt og godkjent av FN og verifisert av Veritas eller liknende sertifiseringsselskap. Kvoten eller utslipps-tillatelsen som kjøpes inn på vegne av kunden vil bli slettet fra kvoteregisteret og vil dermed ikke kunne videreselges.

Kvotehandelsmekanismen er en del av Kyoto-protokollen og er ett av flere virkemidler for å bekjempe klimatrusselen. Gjennom å kjøpe én FN-godkjent klimakvote finansierer man et klimareduserende tiltak i et utviklingsland som tilsvarer 1 tonn CO₂ (1 kvote = 1 tonn CO₂). Prosjektene vil som oftest være knyttet til fornybar og klimavennlig energiproduksjon.

Det offisielle navnet på klimakvotene er CER (Certified Emission Reduction). CER betyr at reduksjonen i klimagassutslipp har funnet sted når kvoten utstedes og effekten er dokumentert. Prosjektene inngår i det som kalles CDM (Clean Development Mechanism) eller "den grønne utviklingsmekanismen". Dette er et kvalitetsstempel på en offisiell klimakvote som både garanterer reduksjon i klimagassutslipp og støtter bærekraftig utvikling i utviklingsland.

Figur: Den grønne utviklingsmekanismen (CDM; The Clean Development Mechanism)

Noen egenskaper ved CER kvotene:

- ✓ De er knyttet til konkrete prosjekter som er godt dokumentert, og klimaeffekten har allerede funnet sted når kvoten utstedes av FN.
- ✓ Den grønne utviklingsmekanismen innebærer at vestlige land investerer kapital og teknologi i et utviklingsland som en direkte konsekvens av kvotesystemet.
- ✓ Disse prosjektene legger grunnlaget for bærekraftig utvikling i utviklingsland.

Klimareduserende tiltak for din bedrift

For å underbygge en konsekvent og helhetlig miljøstrategi, foreslår vi følgende tiltak som grunnlag for klimaarbeidet i din virksomhet (kryss av for tiltakene som best tilfredsstillende bedriftens ambisjonsnivå):

Tiltak med innvirkning på bedriftens klimaregnskap

	Effekt	I	S	X
Reduser utslippene ved å fornye bilparken med drivstoffgjerrige biler (utslipp under 120 gCO ₂ /km)	H	•	•	
Unngå unødig kraftige kjøretøy (f.eks SUV)	H		•	
Gjennomfør opplæring av alle ansatte i ØKO-kjøring	H		•	
Legg til rette for økt bruk av kollektiv transport	H		•	
Reduser fly - og bedriftsreiser ved å jobbe mer digitalt	H		•	
Anvend videokonferanseutstyr så mye som mulig	H	•	•	
Skift ut gamle oljefyrer med alternative oppvarmingskilder	H	•	•	
Leie i stedet for å kjøpe	M	•	•	
Optimaliser logistikken for transport og distribusjon av varer	M		•	
Gjennomgå produksjonsrutiner for økt energieffektivisering	M	•	•	
Invester i energieffektivt utstyr (elektriske og elektroniske apparater)	M	•	•	
Slå av lys og elektrisk utstyr som ikke er i bruk og etter kontortid	M		•	
Invester i eller legg til rette for ENØK-tiltak i bedriftens bygningsmasse	M	•	•	
Undersøk mulighetene for fjernvarme	M			
Ta i bruk fornybar energi hvor det er mulig	M	•	•	
Skift til eksterne IT-tjenester	M	•	•	
Unngå unødig printing og distribusjon av papir	L		•	
Kildesorter og resirkuler avfall	L		•	
Velg lokalt produserte varer	L			

Andre miljøtiltak

Kjøp slitesterkt og varig kontorutstyr		•	•	
Legg til rette for en grønn innkjøpspolitikk i bedriften			•	
Velg miljøbevisste leverandører		•	•	
Bruk resirkulert og gjenvinnbart kontormateriale når mulig		•	•	
Reduser bruk av emballasje		•	•	
Spre engasjement og miljøkunnskap blant ansatte				

Forklaring

Effekt H = høy miljøgevinst; M = middels miljøgevinst; L = lav miljøgevinst (avhengig av bedriftens struktur)

I • = krever investering

S • = sparepotensial

X tiltak som bedriften er villig til å iverksette for å redusere sine utslipp

Kartlegg ditt selskaps strategiske risiko og muligheter, samt konsekvenser av klimaendringer

Spørsmålene under er ment som en hjelp til våre klienter som ønsker å etablere en strategi på hvordan man som aktør skal ta tak i klimasaken og gjennom det også redusere selskapets totale risiko.

Risiko

1. **Politisk risiko:** Hvordan er ditt selskap eksponert for pålegg og krav fra myndighetene i forhold til klimaendringer?
2. **Fysisk risiko:** Hvordan er ditt selskap eksponert for fysisk risiko i forhold til klimaendringer?
3. **Generell risiko:** Hvordan er ditt selskap eksponert for generell risiko i forhold til klimaendringer?
4. **Risikohåndtering:** Har ditt selskap allerede gjort eller planlagt tiltak for å håndtere den regulatoriske eller generelle risikoen for å tilpasse seg den fysiske risikoen som dere har identifisert?
5. **Økonomiske og markedsmessige konsekvenser:** Hvordan vurderes eksisterende eller fremtidige økonomiske konsekvenser av de risikofaktorene dere har definert og hvordan kan dette igjen påvirke deres marked?

Muligheter

6. **Regulatoriske muligheter:** Hvordan kan eksisterende og forutsette pålegg og krav fra myndighetene danne muligheter for din bedrift?
7. **Fysiske muligheter:** Hvordan kan eksisterende eller forutsette fysiske klimaendringer skape muligheter for din bedrift?
8. **Generelle muligheter:** Hvordan kan klimaendringer skape generelle muligheter for din bedrift?
9. **Utnytte muligheter:** Har eller planlegger ditt selskap å investere i produkter eller tjenester som har til hensikt å redusere eller tilpasse seg klimaendringene?
10. **Økonomiske og markedsmessige konsekvenser:** Hvordan vurderes eksisterende eller fremtidige økonomiske konsekvenser av de mulighetene dere har definert og hvordan kan dette igjen påvirke deres marked?

Kilde: Carbon Disclosure Project; Spørreskjema